C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Hasek_Jaroslav-Elindulta_Ajgo_Marton....pdb

PDB Name: Elindulta Ajgó Márton...
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Elindulta Ajgó Márton...*
Jaroslav Hašek
Črta z Uher
Publikováno s laskavým svolením knihovny Main www.main.cz
Vypravil se Ajgó Márton na cestu dalekou, přenesmírnou . . .

Tak začíná jedna z národních balad maďarských: "Elindulta Ajgó Márton, hosszú útra, rengetegre."

Pan Ajgó Márton v tomto vypravování není totožným s Ajgou Mártonem (Martinem) z oné národní maďarské balady, jen podobného mezi ním a hrdinou balady jest to, že vypravil se také na cestu dlouhou a náhodou také za mlynářovou dcerou jako jeho jmenovec v baladě.

Ajgó Márton sedlačil ve vsi Égöv, kterážto ves leží dole pod Marmarošem**, na nevysokých kopcích rozložená, kde cestující neví, čemu se má dřív divit, zdali širokým nohavicím sedláků, či vínu, jehož jakost je velmi dobrá, či buclatým dívkám, které za večera, když jdou z pole, dělají si úštěpky z každého cizince, jejž potkají, či malebně vystavěným chalupám a statkům se sklepy vzadu za stavením, kam cizince zvou sedláci égövští, a zkad když člověk vyjde, nediví se již ničemu, ačkoliv v jiném případě mohl by se diviti malým lesíkům za obcí, kde převládá dub, a za lesíky mohl by se obdivovat vyšším a nižším kopcům, ztrácejícím se v dáli s černomodrým nádechem, za těmi kopci, mohl by si vzpomenout, že leží Marmaroš s pověstnými krystalky křemene, marmarošskými démanty, s pověstným okolím, kde vyskytuje se černý medvěd, na jehož kůži vypsána je vládou cena čtyřicet korun za kus.

V této obdivuhodné vesnici sedlačil Ajgó Márton, pro svou tloušťku zvaný jinak též "úr" (pán). Nikdo v okolí neřekl Ajgó Márton, nýbrž pan Ajgó Márton, nebo pan sedlák Ajgó Márton.

Ajgó Márton jedl za tři a pil za tři. Starosta v Égövu říkal, že raději pozve do své pivnice tři sedláky, kteří kdyby pili, co chtěli a jak chtěli, nikdy nevypijí tolik vína jako Ajgó Márton.

Pro Ajgó Mártona šil krejčí v Nagy Banyia nad řekou Szamosem zvláštní nohavice, zvláštní svou šířkou, které když pral a sušil Ajgó Mártona čeledín, rozvěšené na plotu za stavením vypadaly zdálky jako plachta na lodi, jak vysvětloval Arhély, sedlák, který sloužil u vojska v Pešti a viděl lodi na Dunaji.

A jeho "békés", kožich, který nosí maďarští sedláci, stál třikrát tolik než jiný, poněvadž třikrát tolik látky bylo naň třeba.

Ajgó Márton stále tloustl, a když přišel po úmrtí starého faráře do Égövu nový, zděsil se, když ponejprv kázal a spatřil mezi posluchači stát pana Ajgó Mártona. Viděl dole pod kazatelnou ohromný kožich, který dle jeho prvého zdání ukrývá tři osoby, a když pln zvláštního zděšení naklonil se z kazatelny, aby lépe rozeznal, spatřil, jak se na něho nad kožichem usmívá tlustá tvář Ajgó Mártona.

"Kdo je ten tlustý ?" tázal se nový farář po kostele starosty.

"Pan sedlák Ajgó Márton, nagyságos" (milostpane), odpověděl starosta.

"A jeho ženu jsem neviděl," pravil farář.

"Není ženat, nagyságos," řekl starosta, "nemá času myslit na ženitbu. Jest mu třicet let a nic jiného nedělá, než jí a pije. Má mnoho polí, jest nejbohatší, i starostou ho chtěli volit, milostpane, ale nepřijal. ´Na úřad nezbylo by mně času,´ odpověděl."

"Vždyť jest to hříšné," pravil nový farář, který si již zkazil žaludek, "stále jíst a stále pít. Kam to povede?" Za několik dní šel farář kolem statku Ajgó Mártona.

Ajgó Márton seděl na prahu, zaujímaje celý prostor prahu. Když spatřil faráře, řekl: "Nu, milostpane, nebylo by libo na skleničku vína ?"

"Hodí se mně právě příležitost," pomyslil si farář, "promluvit s ním moudré slovo." Proto řekl: "Podívám se."

Ajgó Márton vzal lucernu a vedl svého hosta do pivnice vytesané ve skále za stavením. Vstoupili a posadili se na sudy.

"Jen na skleničku," řekl farář.

"Milostpánovi dáme džbáneček," pravil hostitel, a co přinesl, byl objemný džbán vína. Sám si přinesl větší, přátelsky ťukl si s farářem, učinil doušek, pak si zapálil krátkou dýmku a počal rozhovor slovy: "Chvála bohu, nemusíme si na nic stěžovat, milostpane."

"Že si nemusíme, Ajgó Mártone, na nic stěžovat," pravil vážně farář, "to neznamená, že jsme štastnými." "I chvála bohu," smál se Ajgó Márton, pije ze džbánu, "já jsem úplně štasten."

"Lidský život," pokračoval farář, "má jiný účel než jen jíst a pít, Ajgó Mártone, účel života lidského jest

starat se též o rodinu, učinit ženu a děti šťastnými, a ty, Ajgó Mártone, jen jíš a piješ, zůstáváš stále svoboden."

"Nem sokat tesz! (nezáleží moc na tom), odpověděl Ajgó Márton.

"Hleď," mluvil pan farář, "tvůj dosavadní život dá se napsat dvěma slovy: Jedl, pil."

"To bych se měl tedy jako oženit," povzdechl Ajgó Márton, "myslil jsem, že stačím sám sobě, milostpane. Stará moje teta řídí hospodářství, čeledínové a služky jsou poctiví. A já žiji tak spokojeně."

"Ožeň se, ožeň, Ajgó Mártone," zazněl klenbou sklepa hlas farářův slavnostně, "a až se oženíš, uvidíš, že staneš se řádným osadníkem."

"Což, kukuřice pěkně roste ?" převáděl za chvíli farář řeč na jiný předmět.

"Pěkně, nagyságos," odpověděl Ajgó Márton a pustil se do piti, až farář žasl.

Když za hodinu opouštěl farář přes protesty Ajgó Mártona sklep, řekl k sobě: "A földön sok állatok élnek." (Na zemi žije mnoho zvířat.)

Když Ajgó Márton osaměl ve svém vinném sklepu, pravil: "Pan farář není piják vína, ale přece rozumný pán. Když se věc uváží kolem dokola, mohl bych se ženit." Zapálil si dýmku a rozumoval: "Teta umí vařit, ale je stará, až umře - co pak? Teta dohlíží na čeleď, ale je stará, až umře - co pak ?"

Chodil si se džbánkem pro víno a přemýšlel: "Také si teď vzpomínám, že asi před půlrokem mně nabízela teta nevěstu Etelku Tüske, dceru mlynáře z Tescö u Tisy za Marmarošem. Bohatou, hezkou. Zeptám se tety, jak to myslí."

Vypravil se Ajgó Márton na cestu dalekou, poněvadž jeho teta mu řekla: "Jeď, hochu, jako na návštěvu do Tescö k mlynáři Tüske. A kup v Marmaroši náušnice pro Etelku. A ty náušnice dej Etelce darem. Rozumíš mně, Mártone? Opakuj ještě jednou, co ti povídám."

Tak jako v té národní maďarské baladě vypravil se také Ajgó Márton na cestu dalekou, přenesmírnou, za mlynářovou dcerou.

Do Marmaroše jel povozem, v Marmaroši ho lidé viděli naposled kupovat náušnice, za Marmarošem někde přenocoval a ráno našli v horách koně s povozem v jedné rokli lesní rozbité a povoz také rozbitý a Ajgó Mártona nebylo lze spatřiti.

Kolik let již uplynulo od té doby a Ajgó Márton se nevrátil ze své dlouhé a přenesmírné cesty.

Jeho stopa úplně zmizela, jen jeden starý Székel v horách za Marmarošem chlubí se, že zastřelil kdysi dva černé medvědy a v jejich žaludku že našel nějaké náušnice...

Ale Székelům nemůže nikdo věřit.
* * *
* Vypravil se Ajgó Márton ...
** Část Lesních Karpat v severovýchodních Uhrách.
* * *